

Cyngor Sir Ynys Môn	
Yn atebol i:	Pwyllgor Gweithredol
Dyddiad:	24 ^{ain} Tachwedd 2025
Pwnc:	Ymgynghoriad Cyhoeddus ar yr Ardoll Ymwelwyr arfaethedig
Deiliad/deiliaid Portffolio:	Y Cyng. Alun Roberts (Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Christian Branch Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Andy Godber Rheolwr Economi Ymwelwyr ac Ardaloedd Arfordirol andygodber@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i bob Aelod Etholedig

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau
Gofynnir i'r Pwyllgor Gweithredol gefnogi: Y gwaith o gynnal ymgynghoriad cyhoeddus yn seiliedig ar y posibilrwydd o gyflwyno ardoll ymwelwyr ar Ynys Môn (yn unol â chanllawiau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru). Bod y broses ymgynghori yn cael ei chynllunio ar y cyd â Chyngor Gwynedd a Chyngor Conwy ond bod y broses yn cael ei chynnal yn annibynnol. Tâl isel ychwanegol i'w dalu gan bobl sy'n aros mewn llety ymwelwyr yng Nghymru yw'r ardoll ymwelwyr. Bydd yr arian a godir drwy'r ardoll yn cael ei ddefnyddio i wella twristiaeth leol. Bydd yr ardoll ymwelwyr yn helpu i wneud y canlynol: - cynnal a chadw cyfleusterau a seilwaith lleol - amddiffyn tirluniau godidog Cymru - sicrhau y gall cymunedau barhau i groesawu ymwelwyr gan ddiogelu'r hyn sy'n gwneud pob ardal yn arbennig Gall cynghorau lleol ddewis a ydynt yn dymuno cyflwyno'r ardoll ymwelwyr yn eu hardal. Byddant yn gwneud y penderfyniad ar ôl ymgynghori â phreswylwyr a busnesau. Golyga hyn y bydd yr ardoll yn cael ei chodi yn yr ardaloedd hynny y mae'r gymuned wedi penderfynu ei rhoi ar waith. Mis Ebrill 2027 yw'r cynharaf y gallai'r cyngor gyflwyno ardoll ymwelwyr.

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Mae Llywodraeth Cymru yn eirioli'r defnydd o Egwyddorion Gunning ar gyfer ymgynghori – sef:

- Rhaid i'r ymgynghori fod ar gam ffurfiannol – awgrymir y dylai'r ymgynghoriad ddechrau fis Ionawr 2026 yn amodol ar gael ei gymeradwyo.
- Rhaid rhoi digon o wybodaeth er mwyn caniatáu ystyriaeth ddeallus o'r ymatebion a gall gynnwys asesiad o effeithiau economaidd. Ymhlith ystyriaethau eraill mae gwybodaeth ynghylch y gwelliannau i reolaeth cyrchfannau a fyddai'n digwydd yn sgil y cyllid ychwanegol a godir drwy'r Ardoll.
- Rhaid rhoi digon o amser ar gyfer ystyried ac ymateb – Nid oes yna gyfnod ymgynghori diffiniedig ond argymhellir mabwysiadu ymgynghoriad sy'n para 12 wythnos yn unol â'r Egwyddor Gunning.
- Rhaid i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau ystyried yr adborth a geir drwy'r ymgynghoriad.

Gweler rhagor o fanylion a'r dull ymgynghori yn Atodiad A

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod ac/neu optio allan o'r opsiwn hwn?

Yr opsiwn arall fyddai gwrthod cyflwyno Ardoll Ymwelwyr yn Ynys Môn a hynny heb ymgynghori â'r sector a'r cyhoedd yn ehangach.

C – Pam mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gweithredol?

Gofynnir i'r Pwyllgor Gweithredol gefnogi'r argymhelliad i ymgynghori ar y posibilrwydd o gyflwyno'r Ardoll

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi sydd wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor cyfan?

Er na chyfeirir atynt yn y Cynllun Rheoli Cyrchfan na Chynllun y Cyngor, mae'r rhesymeg sydd wrth wraidd yr Ardoll i gyflawni rheolaeth cyrchfan gynaliadwy yn gyson â'r ddau bolisi.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi sydd wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor cyfan?

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb sydd wedi'i chymeradwyo gan y Cyngor?

Cost yr ymgynghoriad a'r asesiad o effeithiau economaidd ac asesiad o effaith ar gydraddoldeb fydd oddeutu £15,000. Caiff cyllid y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ei ddefnyddio i gyflawni hyn.

Dd – Asesu'r effaith bosibl (os yn berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Yr argymhelliad yw cefnogi'r gwaith o gyflawni proses ymgynghori lawn Bydd y rhain yn cynnig y sylfaen er mwyn penderfynu a ddylid mabwysiadu Ardoll Ymwelwyr ai peidio.
2	A yw hwn yn benderfyniad y disgwylir iddo atal costau / dibyniadau i'r Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Amherthnasol – cefnogaeth yn ofynnol ar gyfer y cam ymgynghori yn unig
3	A ydym ni wedi bod yn gweithio ar y cyd â sefydliadau eraill er mwyn cyrraedd y penderfyniad hwn? Os felly, nodwch pwy.	Y bwriad yw gweithio ar y cyd â chynghorau cyfagos, sef Cyngor Gwynedd a Chyngor Conwy, er mwyn dilyn amserlen a phroses osodedig ar gyfer yr ymgynghoriad a'r asesiadau. Wedi dweud hynny, bydd yr ymgynghoriad ei hun yn cael ei chynnal yn annibynnol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi cyfrannu at ddraffio'r ffordd hon ymlaen, yn cynnwys y rheini sydd wedi'u heffeithio'n uniongyrchol gan y penderfyniad? Eglurwch sut.	Bydd gan y cyhoedd gyfle i gynnig adborth drwy'r broses ymgynghori
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn eu cael ar y grwpiau sydd wedi'u gwarchod dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Cynhelir asesiad lawn o'r effaith ar gydraddoldeb. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymgymryd ag Asesiad Cenedlaethol o'r Effaith ar Gydraddoldeb Bil Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) Etc. (Cymru): asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb LLYW.CYMRU
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith bosibl y	Cynhelir asesiad lawn o'r effeithiau economaidd.

Dd – Asesu'r effaith bosibl (os yn berthnasol):		
	byddai'r penderfyniad yn ei chael ar y rhai sydd dan anfantais economaidd-gymdeithasol.	Mae Llywodraeth Cymru wedi ymgymryd ag Asesiad Cenedlaethol o'r Effeithiau Economaidd Dadansoddiad diwygiedig o effeithiau posibl ardoll ymwelwyr yng Nghymru ar yr economi a nwyon tŷ gwydr LLYW.CYMRU
7	Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei chael ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg ac ar beidio â thrin yr iaith Gymraeg yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.	Bydd y broses ymgynghori yn gwbl ddwyeithog

E – Gyda phwy y gwnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu barn nhw?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Rheoli (UDRh) (gorfodol)	Awgrymu y dylid cynnal ymgynghoriad. Awgrymu y dylid cydweithio ar y dull ymgynghori gyda Chyngor Gwynedd a Chyngor Conwy ond y dylai'r ymgynghoriad ei hun fod yn annibynnol.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Paratoi'r deunyddiau ymgynghori digidol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Amherthnasol
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol

F - Atodiadau:
Atodiad A: Gofynion Ymgynghori OneDrive - Isle of Anglesey Council\Ardoll Ymwelwyr - Gofynion Ymgynghori Tach25 (003).docx

Ff - Papurau cefndirol (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):

Ardoll Ymwelwyr Llywodraeth Cymru**Disgwyliadau a gofynion ymgynghori ar gyfer Awdurdodau Lleol, Medi 2025****1. Cyflwyniad**

Cafodd Deddf Llety Ymwelwyr (Cofrestr ac Ardoll) Etc. (Cymru) 2025 Gydsyniad Brenhinol ar 18^{fed} Hydref. Mae'r Ddeddf yn rhoi'r pŵer i awdurdodau lleol gyflwyno ardoll ymwelwyr (yr ardoll) a godir ar arosiadau dros nos mewn llety ymwelwyr yn yr ardal. Ardoll ddewisol ydyw; awdurdodau lleol fydd i benderfynu a ydynt am ei chyflwyno ar ôl ymgynghori â'u cymunedau a busnesau lleol.

Mae cyflwyno'r ardoll ei hun yn ddewisol ar gyfer pob awdurdod lleol ac ni all ddigwydd cyn 2027 gan fod angen ymgynghori ag ymgynghoreion gorfodol cyn hynny.

Ceir rhagor o wybodaeth ynghylch yr ardoll yma;

[Ardoll Ymwelwyr a Chofrestr o Ddarparwyr Llety Ymwelwyr](#)

2. Canllawiau Ymgynghori Drafft Llywodraeth Cymru

Mae'r map ffordd ar gyfer y broses gwneud penderfyniadau gan yr awdurdod lleol wedi'i gyhoeddi ar ffurf drafft gan Lywodraeth Cymru ac yn ffurfio sail y diweddariad hwn ar y camau nesaf.

Mae awdurdodau cyfagos, sef Gwynedd a Chonwy, wedi dangos bwriad i ymgymryd â'r broses ymgynghori ar y posibilrwydd o gyflwyno'r Ardoll ym mis Ionawr 2026, ac mae swyddogion yn credu ei bod hi'n synhwyrol dilyn amserlen debyg.

Bydd y broses ymgynghori yn sail i benderfyniad y cyngor.

Gall pob awdurdod lleol ddewis a ydynt am fabwysiadu a rhoi'r ardoll ymwelwyr ar waith. Os yw awdurdod yn dymuno gweithredu ardoll, yna mae'n rhaid ymgynghori â phreswylwyr, busnesau a sefydliadau lleol eraill cyn ei rhoi ar waith.

3. Gofynion ymgynghori

- Rhaid i'r ymgynghori fod ar gam ffurfiannol
- Rhaid rhoi digon o wybodaeth er mwyn caniatáu ystyriaeth ddeallus o'r ymatebion a gall gynnwys asesiad o effeithiau economaidd. Ymhlith ystyriaethau eraill mae gwybodaeth ynghylch y gwelliannau i reolaeth cyrchfannau a fyddai'n digwydd yn sgil y cyllid ychwanegol a godir drwy'r Ardoll.
- Rhaid rhoi digon o amser ar gyfer ystyriaeth ac i ymateb – byddem yn dilyn yr arfer orau gyda dim llai na **6 wythnos**.
- Rhaid i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau ystyried yr adborth a geir drwy'r ymgynghoriad.

3.1 Rhaid i awdurdodau lleol ymgynghori â'r grwpiau canlynol:

- Preswylwyr lleol, gweithwyr a myfyrwyr.

- Cyngorau cymuned yn ardal y prif gyngor.
- Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
- Prif gynghorau cyfagos.
- Cyd-bwyllgor corfforaethol sy'n cynnwys o leiaf un uwch-aelod gweithredol o'r cyngor.
- Sefydliadau sy'n cynrychioli busnesau sy'n gweithio yn y sector twristiaeth

3.2 Dylai'r ymgynghoriad gynnwys:

- Cynnig wedi'i gyhoeddi yn amlinellu'r achos dros yr ardoll.
- Buddion ac awgrymiadau posibl ar gyfer sut ellir buddsoddi'r ardoll.
- Asesiad o effaith leol (effeithiau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol).
- Deunyddiau hygyrch, clir ac amserlenni realistig.
- Cydweithio ag Awdurdod Cyllid Cymru am gyngor a chefnogaeth weithredol.

3.3 Rhaid i awdurdodau lleol hefyd:

- Cynnal Asesiadau o Effaith ar Gydraddoldeb dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.
- Cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Dilyn y Cod o Ymarfer Argymelledig ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu.

3.4 Dulliau Ymgysylltu

Bydd y costau ymgynghori yn cael eu talu gan yr awdurdod lleol ac, fel y cyfryw, awgrymir defnyddio'r dulliau ymgysylltu mwyaf cost effeithlon.

Byddai'r rhain yn cynnwys -

- Cyfryngau digidol a chymdeithasol.
- Radio lleol, cyfrwng argraffedig.

Gellid ystyried rhagor o ddulliau ymgysylltu sy'n fwy costus -

- Cyfarfodydd cyhoeddus, gweithdai, sesiynau pop-yp.

4. Ar ôl yr ymgynghoriad:

- Gall swyddogion argymell cyflwyno'r ardoll.
- Rhaid i'r cyngor cyfan fwrw pleidlais ar y penderfyniad.
- Os cymeradwyir, rhaid cyhoeddi hysbysiad ffurfiol yn cynnwys -
 - ◇ Canlyniadau'r broses gwneud penderfyniadau
 - ◇ Cyfraddau'r Ardoll sydd i'w cyflwyno
 - ◇ Dyddiad ar gyfer cyflwyno
 - ◇ Gwybodaeth arall mae'r awdurdod yn ei hystyried yn briodol

5. Opsiynau a rhwymedigaethau'r awdurdod lleol

Gall awdurdodau lleol benderfynu sut i ddefnyddio unrhyw refeniw a godir drwy'r ardoll ymwelwyr er mwyn cefnogi twristiaeth. Rhaid iddynt nodi i ba bwrpas maen nhw'n bwriadu defnyddio'r ardoll mewn adroddiad i'w gyhoeddi cyn cynnal unrhyw ymgynghoriad a bydd yn ofynnol iddynt ddarparu adroddiad blynyddol ar sut mae'r refeniw a godwyd wedi bod o fudd i'w hardal.

Y bwriad yw y bydd yr arian newydd hwn yn talu'r costau presennol sy'n ymwneud â chroesawu ymwelwyr, fel glanhau strydoedd, casglu gwastraff, gwarchod atyniadau naturiol a diwylliannol yn ogystal â chael ei ddefnyddio i gefnogi a gwella seilwaith twristiaeth, fel toiledau, llwybrau troed a chanolfannau ymwelwyr.

Bydd sefydlu Fforwm Partneriaeth Ardoll, sy'n ofynnol gan bob cyngor sy'n mabwysiadu hyn, yn cefnogi'r penderfyniad o ran dyrannu'r gwariant. Awgrymir bod y Bartneriaeth Rheoli Cyrchfannau yn ffurfio sail y Fforwm hwn os yw'r awdurdod yn penderfynu cyflwyno'r Ardoll wedi'r ymgynghoriad.

Yn ogystal, dylid nodi na ellir addasu na chael gwared ar yr ardoll nes ei bod wedi bod ar waith am o leiaf 12 mis a byddai unrhyw addasiadau iddi yn gofyn proses ymgynghori arall.

6. Gwybodaeth arall

Bydd yn ofynnol i bob darparwr llety ymwelwyr yng Nghymru gofrestru ar y gofrestr genedlaethol.

Awdurdod Cyllid Cymru fydd yn rheoli'r gwaith o gasglu'r ardoll ar ran unrhyw awdurdod lleol sy'n penderfynu gweithredu ardoll ymwelwyr.

Gallai gweithredu'r ardoll ymwelwyr gynhyrchu dros £1m y flwyddyn ar gyfer Ynys Môn